

Journal of Universal History Studies

Türk Siyasi Hayatında Yeniden Milli Mücadele Hareketi (1967-1980) ¹

Anew National Struggle Movement in the Turkish Political Life (1967-1980)

Submission Type: Research Article

Received-Accepted: 07.05.2021 / 26.05.2021

pp. 79-97

Journal of Universal History Studies (JUHIS) • 4(1) • June • 2021 •

Abdullah Kutalmış Yalçın

Düzce University, Assistant Professor, Department of International Trade and Finance, Düzce, Turkey

Email: kutalmisyalcin@duzce.edu.tr

Orcid Number: 0000-0003-3176-6749

Cite: Yalçın, A . (2021). Türk Siyasi Hayatında Yeniden Milli Mücadele Hareketi (1967-1980) . Journal of Universal History Studies , 4 (1) , 79-97 . DOI: 10.38000/juhis.934590

¹ This article is analyzed by two reviewers and it is screened for the resemblance rate by the editor/ Bu makale iki hakem tarafından incelenmiş ve editör tarafından benzerlik oranı taramasından geçirilmiştir.

* In this article, the principles of scientific research and publication ethics were followed/ Bu makalede bilimsel araştırma ve yayım etiği ilkelerine uyulmuştur.

* Bu çalışma İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı'nda, Prof.Dr.Haluk Alkan danışmanlığında yürütülen ve 04.03.2019 tarihinde savunması yapılarak başarılı bulunan "Fikriyat ve Eylemlilik Arasında Yeniden Milli Mücadele Hareketi ve Türk Siyasal Hayatı'na Etkileri" isimli doktora tezi ve aynı isimli kitaptan türetilmiştir. Bu nedenle Etik Kurul İzni talep edilmemiştir.

* This work is licensed under a [Creative Commons BY-NC-SA 2.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.0/) (Attribution-Non Commercial-Share Alike).

Öz

Yeniden Millî Mücadele Hareketi çoğunluğunu bekâr öğrencilerin oluşturduğu, kitlesellik yönü zayıf ancak yayıncılık faaliyetleri gittikçe gelişen sağ eğilimli bir teşkilattır. Mücadele Birliği Derneği adıyla 18 Kasım 1967 tarihinde demek statüsünde kurulan teşkilatın mensupları ise milliyetçi ve muhafazakâr gençlerdir. Teşkilatın güç kazanması Türk siyasi hayatının karmaşık dönemlerinden 12 Mart 1971 muhtırasından daha sonradır. Sistematik kopuşlar ise 12 Eylül 1980 darbesine doğru yaşanmıştır. Bu süreçte Yeniden Millî Mücadele Hareketi Türk siyasetine ve bürokrasisine önemli katkılarda bulunmuştur. Teşkilatla ilgisi bulunanların bazıları belediye başkanı, bazıları da milletvekili seçilmiştir. Yeniden Millî Mücadele Hareketi'nin Türk siyasi hayatındaki yeri, kırılma noktalarının neler olduğu ve teşkilatın hangi sebeplerden dağıldığı da önemlidir. Bu çalışmada teşkilatın doğuşu, Türk sağ geleneği içindeki konumu, kullandığı amblem ve sloganları incelenmiş, teşkilatın dağılmasının başlıca sebepleri tespit edilmiştir. Çalışma hareketin 1967-1980 yıllarıyla sınırlandığı için 1980 sonrası partileşme sürecinden bahsedilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Mücadele Birliği, Mücadeleciler, Antikomünizm, Antisyonizm, Aykut Edibali.

Abstract

Anew National Struggle Movement is a right-leaning organization, the majority of which are single students, with a weak mass population but with increasingly developing publishing activities. The organization, which was established as an association under the name of Struggle Union Association on 18th November, 1967, consisted of nationalist and conservative young people. The strengthening of the organization is after the complicated periods of Turkish political life, the memorandum of March 12, 1971. Systematic disengagements were experienced towards the September 12, 1980 coup. During this period, the Anew National Struggle Movement made important contributions to the Turkish politics and bureaucracy. Some of those who had a relation with the organization were elected as mayors and some as deputies. The footprint of the Anew National Struggle Movement in the Turkish political life, what the breaking points are and the reasons for the dissolution of the organization are also important. The birth of the organization, its position in the Turkish right tradition, its emblems and slogans were examined, and the main reasons for dissolution of the organization were determined in this study. Since the study was limited to the period from 1967 to 1980, the party formation process after 1980 was not mentioned.

Keywords: Struggle Union, Strugglers, Anticommunism, Antisyonism, Aykut Edibali.

Giriş

Yeniden Millî Mücadele Hareketi, Türkiye’de ve dünyada öğrenci hareketlerinin çok hızlı ivme kazandığı 1960’larda faaliyetlerine başlamıştır. Bu dönemde uluslararası siyasette soğuk savaşın yaşandığı çift kutuplu sistem hâkimdir. Derneğin kuruluşu, etkinliği ve dağılması da bu zaman dilimi içinde gerçekleşmiştir. Bu süreçte teşkilat, sağ eğilimli gençlerin güvenli liman arayışını karşılamıştır. 1960’larda Türkiye’de başta komünizmle mücadele demekleri olmak üzere birçok düşünce kuruluşu teşkilatlanmış ve sağ siyasette antikomünizm teması ortak payda hâline gelmiştir. Teşkilatın kuruluş öncesi ilk faaliyetleri 1964’te başlamış, teşkilat daha sonra resmî bir demek hüviyeti kazanmıştır. Teşkilatın felsefesi, hareket mensuplarının daha yerli ve millî bir devlet politikasının üretilmesine ve bunun uygulanması gerektiğine duyulan ihtiyaca dayanmaktadır.

Mücadeleciler, aktif çalışmalar yaptıkları dönemde ülkenin içinden geçtiği süreci bir buhran olarak değerlendirmişlerdir. Teşkilat mensuplarına göre bundan kurtulmanın tek yolu ise millî devleti kurmaktır. Mücadelecilerin bakış açısına göre Türkiye’nin temel meselelerinin sebebi siyonist, komünist ve kapitalist sistemlerdir. Teşkilat üyeleri ülkenin soğuk savaş döneminde kapitalist ve komünist blok arasında kalması durumunu, dünyada meydana gelen sermaye ve teknik alandaki ilerlemenin takip edilmeyişinden, Batı kültürünün toplum üzerindeki olumsuz etkisinden, aydınlar ve halk arasındaki iletişim kanallarının kapalı olmasından, İslami değerlerden uzaklaşılmasından kaynaklanan bir buhran olarak nitelendirmişlerdir (Yalçın, 2019, s. 117).

Teşkilat üyeleri antisyonist, antikapitalist ve antikomünist olmayı; millî değerlere bağlılığı ve İslam’a saygılı olmayı hayata geçirmeye çalışmıştır. Bu amaçla teşkilatta ilmî sağ, inkılap ilmi, buhranlarımız ve yeniden millî mücadelenin stratejisi gibi kavramlardan hareketle metodolojik bir altyapı oluşturulmuştur. Mücadeleciler bu süreçte Necmettin Erbakan tipi açık bir İslamcı söylemden uzak durmuşlardır. Hareketin eksen kavramı, millîlik veya millî kültür olarak ifade edilebilir. Devletin bütün kurumlarıyla millî olması amaçlanmıştır. Onlara göre ekonomik, sosyal ve ahlaki her sorun ancak bu anlayışla çözülebilir. Eksen kavram olarak belirlenen millîlik, zamanla daha da muğlak bir niteliğe dönüşmüştür. Mücadeleciler, buna rağmen fikrî temele dayanan çalışmalarını hayata geçirerek çağdaşları olan diğer sağ gruplardan farklı entelektüel bakış açısı geliştirmeye büyük önem vermişlerdir (Aydın, 2005, s. 464).

Teşkilatın aktif çalışmaları 1978 yılına kadar yoğun olarak devam etmiş, teşkilattan kopuşlar ise 1978 yılında yaşanmıştır. 12 Eylül 1980 darbesiyle siyasi partiler feshedilmiş, demek faaliyetleri durdurulmuş, demokratik olmayan uygulamalar gündeme gelmiştir. Darbeden sonra bu teşkilat ile ilgisi bulunanların çoğu hareketten ayrılmıştır. Geride kalan üyeler, günümüzde Aykut Edibali’nin genel başkanı olduğu Millet Partisinde siyasi parti faaliyetlerine devam etmektedirler.

Yeniden Millî Mücadele Hareketi'nin Doğuşu

Yeniden Millî Mücadele Hareketi Aykut Edibali, Yavuz Aslan Argun, Mehmet Çetin, Yılmaz Karaoğlu, Taha Akyol, Necmettin Erişen, Mevlüt İslamoğlu, Mevlüt Baltacı, İrfan Küçükköy ve Hasan Elmas tarafından Mücadele Birliği adıyla bir demek statüsünde Konya’da kurulmuştur (Aydın, 2005, s. 455). Derneğin yönetim kurulunda Mevlüt İslamoğlu başkan, Kemal Yaman sekreter ve Mevlüt Baltacı ise muhasip olarak görev yapmıştır (Küçükköy, 2011, s. 73). Yeniden Millî Mücadele Hareketi bir demek olarak teşkilatlanmadan önce Afyonlu arkadaşlar Aykut Edibali, Yavuz Aslan Argun ve Mehmet Çetin ile Konyalı

arkadaşlar Kemal Yaman ve Necmettin Erişen ev sohbetlerinde bir araya gelmişler ve 1964'ten itibaren demerin kuruluş çalışmalarını başlatmışlardır. Teşkilat, daha sonra Konya ve Afyon merkezli ekiplerin bir araya gelmesiyle kurulmuştur (Yalçın, 2019, s. 99-101). Konya'da başlayan çalışmaların yanında Aykut Edibali'nin memleketi olan Afyon'da başlayan düşünsel amaçlı çalışmalar da hareketin ivme kazanmasını sağlamıştır. Örgütlenme çalışmalarıyla birlikte zamanla teşkilata yeni üyelerin katılımı sağlanmış, hem düşünsel hem de sosyal anlamda önemli faaliyetler başlamıştır (Aytepe, 2016, s. 185). Samimi ve duyarlı mücadeleci, bu süreçte topluma önemli mesajlar vermek ve eski düzeni yeniden kurmak niyetiyle bir araya geldiklerini ifade etmişlerdir (Çelenk, 2017, s. 539).

İslamî hassasiyetleri fazla, yüksek İslam enstitüsü ve hukuk fakültesinde tahsil hayatını sürdüren gençlerin uzlaşısıyla kurulan teşkilat, kısaca "Mücadele Birliği" olarak da tanınmaya ve hareketin ilgilileri "Mücadeleciler" olarak nitelendirilmeye başlanmıştır (Yalçın, 2019, s. 102). Hareketin demikleşme sürecine girmesi, yasal sınırlar içinde kalınmasını sağlamış ve ardından sistematik eğitimler alarak yetişen mücadeleci sayesinde teşkilat bir kadro hareketi hâline gelmiştir. Daha sonra teşkilat, çoğunlukla yetiştirdiği kadrolar sayesinde daha popüler hâle gelmiştir (Işık, Köroğlu vd., s. 21). Çünkü Aykut Edibali'nin öncüsü olduğu bu teşkilat, geçmişte Melih Gökçek, Ahmet Taşgetiren, Halil Şıvgın, Ali Müfit Gürtuna, Atilla Yayla, Burhan Özfatura, Taha Akyol ve bunlar gibi pek çok gencin yetişmesini sağlamıştır (Özakıncı, 2007, s. 209). Bu kadrolar farklı dönemlerde genellikle sağ eğilime sahip siyasi partilerde ve bürokraside etkili olmuşlardır (Işık, Köroğlu vd, s. 21). Bu tip bir organizasyon yapısı içinden milletvekilleri seçilenler de olmuştur. Bu durum teşkilat içinde herhangi bir ayrıma sebebiyet vermemiştir (Küçükköy, 2011, s. 423). Mücadelecilerin bir kısmı ise teşkilattan ayrıldıktan sonra bakanlık, başbakan yardımcılığı ve belediye başkanlığı görevlerinde bulunmuştur (Özalp, 2014, s. 56). Bu isimlerin yanı sıra çekirdek kadro içinde Mustafa Avcı, Özcan Palut ve Kadir Demir de yer almıştır (Özalp, 2014, s. 57 - 61).

1964 yılından bu yana teşkilatın içinde olan ve teşkilatla ilgisi hâlen devam eden hayattaki en yaşlı üye ise Mustafa Kabacı'dır. Kabacı, 1964 yılında Aykut Edibali ile tanıştığını ve teşkilatın kurulduğu ilk günlerde Türkiye'deki mücadeleci sayısının sadece 16 kişi olduğunu ifade etmektedir (Cebeci, 2011, s. 460). Mustafa Kabacı'nın hatıratından teşkilatın kuruluş günlerini takip etmekteyiz:

"...Mücadele Birliği'nin kuruluşu caddeler ve sokaklarda devlet törenlerinin dışında ilk defa mehter marşları çalınarak, anonslarla halka duyuruluyor; millet toplantılara davet ediliyordu. Konya'nın bütün caddelerine asılan dev bez afişler büyük ilgi uyandırıyor; "Mücadele Birliği'nin toplantısına koş, sen de mücadeleye katıl!" çağrısı hak ettiği yankıyı buluyordu. Halk coşuyor ve mücadele'ye koşuyordu. Konya sokakları dile gelse de o günleri bir anlatabilse benim bu ifadelerimin çok ötesinde muhteşem günler yaşandığını anlatacaktır..." (Cebeci, 2011, s. 139-140).

Teşkilat kurulduğu tarihten itibaren sol fraksiyonlar karşısında, sağ yelpazede yer almaya çalışan ve ağırlıklı olarak bekâr öğrencilerden oluşan bir gençlik hareketi olmuştur (Kocabaş, 2004, s. 131). Teşkilatta, Bizim Anadolu gazetesinde yazan birkaç kadın yazar dışında kadın üyelere yer verilmemiştir. Ancak teşkilat içinde kadınlara daha fazla yer verilmiş olsaydı Yeniden Millî Mücadele Hareketi daha uzun soluklu bir toplumsal hareket olabilirdi (Sürgeç, 2013, s. 112). Yayıncı Cevat Özkaya'ya göre ise bu teşkilat, devletin bazı aygıtlarıyla sınırlı olarak bağlantı kurabilen bir gençlik hareketi hüviyetine sahip olmuştur (Çevrimiçi, bit.ly/3byGuXc, Erişim Tarihi: 13.05.2021).

Türkiye'nin temel sorunlarına ve kendi tabirleriyle ülkenin buhranlarına çare arayan Mücadeleciler, tüzüklerinde ana amaçlarının millî kültürü savunmak ve geliştirmek olduğunu ifade etmişlerdir. Mensuplarına göre ülke bir buhran sürecinden geçmektedir ve ülkenin bu süreçten bir an önce kurtulması ancak millî kültür idealinin benimsenmesi ile olacaktır (Yeniden Millî Mücadele Dergisi, 10 Şubat 1970, s. 10). Mücadeleciler tarafından ülkenin içinden geçtiği bu olumsuz sürecin nedeni ise Yahudi politikaları, komünist ideolojinin ülkede yayılması ve kapitalizmin sarsıcı etkisidir. Mücadeleciler bu noktada millî kültürün ilerlemesini sağlayarak bu duruma son vermek istemişlerdir. Teşkilatın temel doktrini, İslam'ın temeli olan akaid² inancı olarak belirlenmiştir (Yeniden Millî Mücadele Dergisi, 10 Şubat, 1970, s. 13).

Yeni üyeleri teşkilata dâhil etme başarısı gösteren Aykut Edibali, 1942 yılında dünyaya gelmiş, lise öğrenimini tamamlayıncaya kadar Afyon'da bulunmuş ve ardından hukuk eğitimi almak için 1959'da İstanbul'a geçmiştir (Küçükköy, 2011, s. 48). Kendisi milliyetçilik - muhafazakârlık anlayışının en önemli simalarındandır. Aykut Edibali, İslamcılıkla Türkçü ve Turancı milliyetçilik arasında bir sentez geliştirerek Batıcılığın bir alternatifi olarak öze dönüşçü yerlilik - millîlik duruşunu, bu akımlar arasında ortak payda olarak öne çıkartmıştır. Aykut Edibali, Yeniden Millî Mücadele Hareketi'nin lideri olarak 1970'lerin karmaşık kutuplaşma ortamında siyasal bir uzlaşma eksenini de belirlemiştir. Bu tarzdaki siyasetçiler 1940'lı yıllardan beri Türk sağında yoğun bir şekilde komünizm düşmanlığı, komünizmin büyük tehlike olduğu korku ve paniği savını 1980'li yıllara kadar söylemlerinde ileri sürmüşlerdir (Safi, 2005, s. 147-148).

Aykut Edibali ayrıca birçok eserin de sahibidir. Millî Mücadelede Kadroların Vazifeleri, Komünist İhtilale Karşı Tedbirler, Beş Çayı, Sosyal Sistemlerin Temelleri, Birlik Davamız, Rejim Tartışmaları ve İslam, Kur'an'ın Aksiyon Öğretisi, İnsanın Yaratılışı ve Yücelişi, Millî Birlik ve Doğu Meselemizin Çözüm Esasları, Hakikatin İzinde İlmî Sağ, Türkiye'nin Kıbrıs Politikası Ne Olmalıdır?, Millet Davası Büyük Değişim Stratejisi, onun imzasını taşıyan eserlerdir (Demir, 2020, s. 11).

Yeniden Millî Mücadele Hareketi'nin önem kazanmasının nedenlerinden biri de Necmettin Erbakan'ın tanınmış siyasi bir figür hâline henüz gelmediği 1960'lı yıllarda çalışmalarına başlayan bir teşkilat olmasındandır (Özalp, 2014, s. 55). Teşkilat ülkücü grup hareketinden de daha önce kurulmuş olduğu için zamanla İslami ve millî duyarlılığın topluma ulaşması noktasında etkili olmayı başarmıştır. Ancak Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) ve Millî Selamet Partisi'nin (MSP) kurulması ve bu siyasi partilerin teşkilatlanmaları, Yeniden Millî Mücadele Hareketi'ni zayıflatmıştır (Tayyar, 2013, s. 181).

Teşkilatın amacı İslami ilke ve esasları baz alarak, merkezi otorite sınırlarının dışına çıkmadan yeni bir devlet yapılanması kurmaya çalışmak olarak da ifade edilebilir (Bulut, 1997, s. 249). Teşkilatın örgütsel yapısı incelendiğinde, teşkilatın milliyetçi kültür birlikleri ve sancak adı verilen birimler hâlinde yapılandığı görülür. Sancakların bulunmadığı illerde milliyetçi kültür birlikleri örgütlenme faaliyetlerini sürdürmüştür (Şentürk, 2011, s. 434). Böyle bir örgütsel modelin uygulanması yoluyla İslami eğilimi ve hassasiyeti yüksek toplum kesimiyle iletişim kanallarının devamlı açık tutulması hedeflenmiştir. Çünkü Yeniden Millî Mücadele Hareketi, İslam inancında bulunduğu temel dayanakları komünizme ve kapitalizme karşı olmak vurgusuyla topluma yansıtmıştır. Mücadeleciler açısından bu sistemler Yahudilerin bir ürünüdür. Kadrolar bu söylemi kitlelere duyurmuştur ancak zamanla sloganın kaybedilmesiyle çekirdek kadro Aykut Edibali'den kopmaya başlamıştır (Özalp, 2014, s. 56).

² Akaid Risalesi, Peygamber'in ve arkadaşlarının yolunu güdenlerin (ehl-i sünnet ve'l-cemaatin) başkanı, İslâm dininin hükümlerini açıklayan, Müslümanların öğreticisi, bilgin önder, Şeyh Ebu Mansur-ı Maturîdî'ye aittir. bkz. Yeniden Millî Mücadele dergisi, 7 Temmuz 1970, s. 10.

Teşkilat, kökü dışarıda olan ideolojilerin Türk toplumu üzerindeki olumsuz etkisine karşı millî kültürü muhafaza ve müdafaa etmeye çalışmıştır (Erişen, 1969, s. 71). Teşkilat, Türkiye’de anarşinin arttığı ve yoğun çatışmaların yaşandığı 1960’lı yıllarda Türk toplumuna “Yeniden Millî Mücadele” sloganıyla seslenmiştir. Yıl 1970 olduğunda ise Yeniden Millî Mücadele dergisi yayın hayatına başlamış ve dergi daha ilk sayısında Türk Milleti’nin sahip olduğu ideolojik altyapısının hareketlenmesine yönelik çalışma yaptıklarını kamuoyuna ilan etmiştir. Yeniden Millî Mücadele Hareketi mensupları, bu hâliyle ortaya koymaya çalıştıkları tezi anarşi ve şiddetin karşısında bir seferberlik başlatma vasıtası olarak görmüşlerdir. Mücadeleciler anarşik olaylara kesinlikle katılmamak ve ilmî çalışmalar yapmak ilkesiyle siyasetin nabzını tutmaya çalışmışlardır (Çevrimiçi, <http://www.milletpartisi.org.tr/tarihce>, Erişim Tarihi: 01.12.2015).

Teşkilatın ileri sürdüğü tezlere göre Türkiye açısından temel mesele, milletin kendi ideolojik yapısıyla uyumlu olmayan argümanlara sahip ideolojik sistemlerin etkisi altında kalmasıdır. Teşkilatın bakış açısına göre Türkiye’de yaşanan sorunların sebebi, kapitalist sistem ve insani olmayan bu sistemin ardında yatan siyonizm tehlikesidir. Bu süreçten ancak bir kurtuluş mücadelesi ile çıkılması gerektiği vurgusu hâkim olmuş ve halkla iletişime geçilerek teşkilatlanmanın sağlanması ile zafer olarak nitelendirilen sonuca ulaşılacağına inanılmıştır. Bu yöntem esas alınarak yapılan mücadelede millîlik kavramı oldukça fonksiyonel bir araç olarak belirlenmiştir (Yeniden Millî Mücadele dergisi, 10 Şubat 1970, s. 3). Teşkilatın ana amacının ortaya konmasına eski bir Mücadeleciler olan Tarık Çelenk de tespitleriyle katkı sunmuştur:

“...Lise yıllarımız biraz daha sağ ve sol işlerine girmemize neden oldu. Pınar Dergisi veya dolaylı olarak Yeniden Millî Mücadele grubunda, Atatürk’e ilişkin karşı bir söyleme hiç rastlamadım. Dolaylı olarak orada Batılılaşma hamleleri eleştirilirdi. Anladığım kadarıyla o zamanki ağabeylere göre, Mustafa Kemal’in antiemperyalist olarak nitelendirdikleri Kurtuluş Savaşı veya Millî Mücadele hareketi askerî ve siyasi başarıyla sonuçlanmış; ancak yarım kalmıştı. Milletin içinden çıkan bu kadro hareketi Yeniden Millî Mücadele adıyla, eksik kalan Kurtuluş Savaşı’nın yerli ve millî kısmını tamamlayacaktı...” (Çelenk, 2017, s. 99).

Teşkilat bu dönemde henüz siyasi bir parti hüviyeti kazanamasa da Mücadelecilerden hareketin sadece parlamento ve parti çalışmasına indirgenmemesi istenmiştir. Ancak Mücadelecilerden meclis çalışmalarından olduğunca istifade edilmesi de beklenmiştir (Cebeci, 2011, s. 208-209). Farklı bir bakış açısı takip edildiğinde ise karşıt fraksiyonlar tarafından bu toplumsal hareketin millî mücadeleyi yeniden başlatma savıyla ortaya çıktığı, bu amaçla özel kamplar açarak bu kamplarda üyelerini yetiştirdiği, teokratik devlet düzeninin geri getirilmesi ve şeriatın uygulanma alanı bulması için hareket eden bir örgüt olduğu ifade edilmiştir (Yılmaz, 1997, s. 136-137).

Yeniden Millî Mücadele Hareketi’nin Türk Sağ Geleneği İçindeki Konumu

Yeniden Millî Mücadele Hareketi ilk faaliyetlerine 1961 Anayasası’nın etkisiyle siyasetin yeni bir ivme kazandığı ve önceki on yıla kıyasla sivil toplumun daha önemli hâle geldiği bir özgürlük ortamında başlamıştır (Ahmad, 2002, s. 178). Bu siyasi atmosfer içinde Türkiye’nin 1960’lar kesiti dünyaya paralel olarak geniş kapsamlı öğrenci hareketlerinin yaşandığı bir dönemdir (Çubukçu, 2008, s. 62). Özellikle 1967’den itibaren öğrenci hareketlerinin sayısında önemli bir artış olduğu gözlemlenmiştir (Çubukçu, 2008, s. 55). Sürecin devamında üniversiteler genelinde sol görüş, etkinlik kazanmış sağ görüş ise karşıt bir fraksiyon olarak komünizmle mücadele adı altında harekete geçmiştir. Türk sağ geleneği içinde yer almaya başlayan

Mücadelecilerde soğuk savaş döneminin merkezî konumdaki önemli bir kavramı hâline gelen antikomünizm söylemine hayati bir anlam yüklenmiştir (Ahmad, 2002, s. 178).

1962'nin başında komünizmle mücadele derneklerinin antikomünizm temasını bir çıkış noktası olarak belirlediği görülmüştür. Ancak Türkiye'de komünizm karşıtı gelişmeler sadece Komünizmle Mücadele Derneği'nin faaliyetleri ile sınırlı kalmamış aynı zamanda sağ eğilime sahip diğer kuruluşların katkısıyla gelişme göstermiştir (Ahmad, 2002, s. 182). Bu kuruluşlardan bazıları Millî İstihbarat Teşkilatı (MİT) raporlarında teokratik devlet düzeni kurmaya çalışan aşırı sağ gruplar olarak da tanımlanmıştır. Bu sınıflandırmaya Ticanîlik, Hizbüt-Tahrir, Rabitatü'l-Âlem-i İslam ve Yeniden Millî Mücadele Hareketi de dâhil edilmiştir (Kocabaş, 2004, s. 143).

Toplumsal birlikler ve organizasyonlar bir anlamda toplumsal hareketlere örgütlü bir görünüm kazandırmaktadır. Bu yüzden Mücadele Birliği Derneği, MİT raporlarına girmiş olabilir (Tekin ve Tecim, 2016, s. 17). 1960'larda birçok farklı fraksiyon vardı. Sağ kesimde Nurcular, Süleymancılar, Nakşibendiler başta olmak üzere arkasında devlet veya hükümet desteği olsun ya da olmasın birçok kuruluş faaliyet göstermiştir. Örneğin Mücadele Birliği Derneği, İlim Yayma Cemiyeti, Komünizmle Mücadele Derneği, Milliyetçi Kültür Birlikleri, Aydınlar Kulübü bu yapılardan sadece birkaçıdır. Bu örgütler arasında fikrî anlamda sınırlı bir uzlaşma sergileyen Yeniden Millî Mücadele Hareketi, Ülkücü ve Nurcu gibi gruplar da bulunmaktadır. Yeniden Millî Mücadele Hareketi, günümüzde pek bilinmese de Hüseyin Özalp tarafından sağ cephenin Dev-Genç'i olarak adlandırılmıştır (Özalp, 2014, s. 55). Sağ siyasette yer alan bu gruplar arasında zamanla ilgililerin yer değiştirmesi durumu da söz konusu olmuştur. Örneğin bir ara Alparslan Türkeş, Mücadele Birliği'nin ilk genel başkanı Necmettin Erişen'i Ülkü Ocaklarına transfer etme girişiminde bulunmuş fakat Alparslan Türkeş'in bu isteği Mücadeleciler tarafından reddedilmiştir (Küçükköy, 2013, s. 137).

Mücadele Birliği derneğinin faaliyetleri devam ederken sağ siyasette 1968'de Millî Nizam Partisi'ni (MNP) kuran Necmettin Erbakan ve 1965'de Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi'nde (CKMP) yapılanma çalışmaları yürüterek genel başkan seçilen ve ardından 1969'da MHP'yi kuran Alparslan Türkeş seçmen karşısına çıkmıştır (Ahmad, 2002, s. 184). Ancak Necmettin Erbakan'ın güçlü bir siyasi figür hâline gelmesi, doğal olarak vakit almıştır. Türkiye'yi yarı sömürge bir ülke olarak analiz eden, kapitalizme ve komünizme karşıt tutum sergileyen teşkilat; 1970'lerin sonuna doğru gençlik tabanının MSP ve MHP'ye kaymasına engel olmamış ya da olamamıştır. Teşkilat, bahsi geçen bu özelliğinden dolayı başka arayışların ve düşüncelerin de gelişmesini sağlayan öncü bir hareket de olmuştur (Menderes, 2012, s. 341-342). Bu teşkilat aynı zamanda Türk siyasi hayatında İslami ve millî çizgiyi temsil eden önemli bir toplumsal güçtür (Çevrimiçi, bit.ly/33OHBxA, Erişim Tarihi: 15.05.2021).

Yeniden Millî Mücadele Hareketi'ni besleyen milliyetçilik ve muhafazakârlık yaklaşımlarının en önemli ortak noktası ise komünizm karşıtlığıdır. Antikomünist söylemin o dönemdeki taşıyıcıları ise bu yaklaşımın hâkim bir söylem hâline gelmesini sağlayan Necip Fazıl Kısakürek, M. Şevket Eygi, Osman Yüksel Serdengeçti ve Cevat Rifat Atilhan'dır (Safi, 2005, s. 146). Aydınlar Ocağı da bu aşamada 1970'te kuruluş çalışmalarını tamamlayarak milliyetçi-muhafazakâr bir fikir platformu hâline gelmiştir (Kerestecioglu, 2012, s. 16). Muhafazakârlık ayrıca hızlı ve kökten değişimlerin önüne geçmeye çalışarak kendisine yeni refleksler üretmiştir (Ergil, 1986, s. 271). Bundan dolayıdır ki milliyetçi-muhafazakâr söylem Yeniden Millî Mücadele Hareketi'nin yanı sıra ülkücü grup hareketini de kapsamıştır (Bora, 1998, s. 128). Kemalist aydınların bakış açısına göre sağcılık; gerilik, gericilik, irticadır. Ayrıca 1970'lerin kutuplaşma

ortamında sol cenah açısından sağ, faşizm anlamına gelmiştir ve sağ kimliğin inşasında komünizm karşıtlığı önemli bir rol üstlenmiştir (Kerestecioğlu, 2012, s. 19-20). Örneğin gericiler; İslam'a ve Türklüğe bağlılıkları nedeniyle tarihî mirası yeniden canlandırma arzusu içinde olmuşlardır. Bu istek; Osmanlı, Selçuklu, Safevi, Timur, Cengiz, Hunlar, Balkanlar, Ön Avrasya, Çin ve bölgede yaşayan Müslümanlarla tarihî bir kucaklaşma tutkusu olarak kodlanmıştır. İlericiler ise Osmanlı Devleti'nin yaşadığı acı tecrübelerden dolayı bu durumu çok riskli görmüşlerdir. Örneğin Necmettin Erbakan gibi İslami duyarlılığı fazla olanlara “gerici”, Bülent Ecevit gibi kendini sosyal demokrat olarak tanımlayanlara “ilerici” denilmiştir (Çelenk, 2017, s. 72). Buna ek olarak sağ düşünce literatürünü sınıflandırmaya çalışan tanimsal girişimlerde ise milliyetçi, muhafazakâr, mukaddesatçı, kalkınmacı, millî iradeci ve liberal vurgu dikkat çekmiştir (Kerestecioğlu, 2012, s. 29).

Sol eksenli siyaset açısından 1965'te 14 milletvekiliyle mecliste temsil imkânı yakalayan Türkiye İşçi Partisi'nin (TİP) oynadığı rol, tarihî öneme sahiptir. Ancak 1969 seçimlerinde partinin sandalye sayısı 2'ye düşünce parti meclisteki etkinliğini yitirmiştir (Ahmad, 2012, s. 186). Bu tarz komünist hareketlerin çoğunda ihtilalci bir ruh öne çıkarken Mücadeleciler illegal eylemlerde bulunmamaya özen göstermişlerdir. Teşkilat, kendisine paralel olarak ülkücü grupları ve akıncıları görmüştür. Teşkilat, bu yüzden farklı gruplarla olan siyasal etkileşimini sınırlı olarak devam ettirmektedirken aynı zamanda karşıt fraksiyonların görüşlerine bir antitez üretmeye çalışmıştır (Sürgeç, 2013, s. 119). Ancak özellikle 1960 - 1980 arası dönemde yasal sınırlar içinde kalmak bir hayli zor olmuştur. Çünkü üretilen sağ sol söylemi yazılı ve görsel basın yoluyla güncel siyasete eklenmiş ve bu söylem soğuk savaşın politik atmosferine bağlı olarak zamanla derinleşmiştir. Bunun üzerine sağcılık reaksiyoner bir şekilde biçimlenmiş ve kendini bu yönde konumlandırmaya başlamıştır (Kerestecioğlu, 2012, s. 13 - 14). 1970 yılında İstanbul'da yayın hayatına başlayan ve haftalık neşredilen Yeniden Millî Mücadele dergisinden bu gelişmeleri takip etmek mümkün olmuştur. Dergi her sayısında komünizme ve masonlara karşı sert kampanyalar düzenlemiştir (Landau, 1978, s. 260 - 261). Mücadeleciler ayrıca komünizmi lanetleyen yürüyüşler yaparak kampanyalarına toplumsal destek sağlamaya çalışmışlardır (Yeniden Millî Mücadele, 16 Mart 1971, s. 12).

Bazı çevreler tarafından ise Yeniden Millî Mücadele hareketi İngiliz ajanı olarak görülmüştür. Bu algı Necip Fazıl Kısakürek'in düşüncesine göre “Mücadele Birliği'ne İngiliz ajanı demek, Galata Kulesi'ne bostan kuyusu demek gibidir.” (Özalp, 2014, s. 161). Teşkilatla ilgisi bulunanlardan Yıldırım Kemal Akıncı da Necip Fazıl Kısakürek'i şöyle desteklemektedir:

“Onu sadece milliyetçi cephelerde, umumiyetle MTTB'de insanlar özellikle dillendirdi, konferanslar yaptı İngiliz ajanıdır, şunlar, bunlar. Tabii kendileri gibi zannettiklerinden değerlendiriyorlar, çünkü Mücadele Birliği'nin nasıl ciddi, samimi, millî, manevi değerlere gerçekten bağlı ciddi bir kuruluş olduğunu onların takdir etmesi mümkün değildi. O sebepten yani onların bu iftiralarıyla ilgili de biz, ben avukat olarak koşturdum.” (Çelenk, 2017, s. 518).

Böyle bir algının oluşmasının nedeni bazı dönemlerde bu tür toplumsal hareketlere devletin mali yardımlarda bulunması, hareketin reklamının yapılması, hareketlerin meşruluğunun sağlanması ve daha ileri gidilerek hareketin karar verme mekanizmalarında etkili olabilmek istenmesinden dolayıdır. Bu noktadaki etkin strateji ise toplumsal hareketlere yön verebilmek için hareketin denetim altında tutulması olarak öngörülebilir. Çünkü; hükümetler toplumsal hareketlerin içine sızarak iç çatışmaları teşvik edebilir, katılımcıları hapse atarak kolektif eylemleri baskı altına alabilir (Sanlı, 2005, s. 55 - 56). Ancak yaşanan bu

olumsuz gelişmeler sağ eğilimli gençlerin Yeniden Millî Mücadele Hareketi'nin faaliyetlerine katılmasına engel olamamıştır (Bulut, 1997, s. 249).

Yeniden Millî Mücadele Hareketi'nin İdeolojik Altyapısı

Yeniden Millî Mücadele Hareketi'nin aktif olduğu karmaşık süreçte teşkilatın fikrî altyapıyı ifade etmesi, bir hayli zor olmuştur. Ancak teşkilat millî devlet, millîlik ve yerlilik vurgusunu, siyonizmin uluslararası siyaseti dizayn girişimlerine ve kapitalist sistemin ülkemizde yaşanan olumsuz etkisine karşı bir savunma mekanizması olarak kullanmıştır. Teşkilat, Türkiye'nin millî olmayan sistemlerin etkisinden uzaklaşabilmesi için yerli ve millî niteliğe sahip kadrolardan hem antisyonist, antikapitalist ve antikomünist olmasını hem de millî değerlere ve İslam'a bağlı olmalarını istemiştir (Yeniden Millî Mücadele dergisi, Sayı 2, 1970, s. 14). Bu ilkeler ilk etapta Mücadeleciler tarafından ortaya konulmuş olsa da bir araya gelmesi durumunda farklı siyasi kanatları temsil eden liderlerin millî bir cephe³ oluşturmaya katkı sağlayabileceği düşünülmüştür. Ortak hareket etme fikri, en güçlü şekilde 1973 genel seçimlerinden önce Aykut Edibali tarafından gündeme getirilmiştir. Ancak bu girişim, teşkilat siyasi bir parti hüviyeti kazanmadığı, Aykut Edibali'nin üniversite tahsilini tamamlamadığı, askerlik görevini henüz yapmadığı için ve Yavuz Arslan Argun'un⁴ mahkûmiyeti nedeniyle gerçekleşmemiştir (Küçüköy, 2011, s. 402).

Teşkilatın ideolojik kaynaklarına bakıldığında doktriner anlamdaki temel meseleler “ilmî sağ”, toplumsal dönüşüm ve sisteme yönelik yaklaşımlar “inkılap ilmi”, tarihî ve sosyal durumla ilgili değerlendirmeler “buhranlarımız”, teşkilatın mücadele metotlarına dair söylenmesi gerekenler de “yeniden millî mücadelenin stratejisi” başlığı altında derlenmiştir. Başta Millî Türk Talebe Birliği (MTTB) olmak üzere diğer toplumsal hareketlerde olmayan bu külliyat, Mücadelecilerin sistematik bir düşünce altyapısı oluşturduğunu göstermiştir (Yalçın, 2019, s. 104 - 105). Bu külliyatın içinde yer alan ilmî sağ yaklaşımı; insan nedir, cemiyet nedir, kâinat nedir, insanın kâinatla kurmuş olduğu ilişki nasıl olmalıdır, insani ilişkilerde dikkat edilmesi gereken temel ölçüler ne olmalıdır ve ideolojik mekanizma nasıl işler? Sorularına akaid inancı kapsamında tatmin edici cevaplar aramaktadır. Bunlar Yeniden Millî Mücadele dergisinin ilk yirmi bir sayısı boyunca sürekli işlenmiştir. Hareketin yol haritası ise kısaca şöyle belirlenmiştir: “Strateji; bütün millî kuvvetlerin, emperyalizme ve memleketimizdeki dayanaklarına karşı toparlanması, teşkilatlanması, mücadeleye hazırlanması, zaferi sağlamak üzere sevk ve idare sanatıdır...” (Cebeci, 2011, s. 152-154).

Antisyonist tema ise özellikle askerî ve sivil hayatta 1970'ler boyunca etkili olmuştur. Bu noktada teşkilatın benimsediği antisyonist tavrın bir ırk düzleminde Yahudileri hedef almadığı ancak Mücadelecilerin Yahudi toplumuna dayandırılan antisyonist ideolojiye karşı olduğu belirtilmiştir. Bu yüzden teşkilat tarafından yayımlanan dergilerde ve kitaplarda çok sayıda antisyonist bir tema veya bir karikatür okuyucuya sunulmuştur.

Çok büyük kısmı Yahudilik konusuna ayrılan “Millet Düşmanlarının İhanet Planları” isimli eser, kültürel çalışmalarda üyelerin tamamı tarafından takip edilmiştir. Konjonktür içinde antisyonist temanın dünya ve Türk siyasi hayatının epeyce gündeminde olduğu hatırlanmalıdır. Örneğin: siyonizm, küresel bir uluslararası örgüt olan Birleşmiş Milletler (BM) tarafından “ırkçılık ve ayrımcılık” olarak 1975 yılında kabul edilmiş ve bunun önlenmesi için siyonizmle mücadele edilmesi kararı alınmıştır. Yeniden Millî Mücadele

³ Millî bir cephenin oluşumuyla ilgili görsel ek 1'dedir.

⁴Yavuz Arslan Argun, Yeniden Millî Mücadele Hareketi'nin ikinci lideri konumundadır ve teşkilatın aksiyon lideri olarak kabul edilmiştir. bkz. A. Kutalmış Yalçın, Fikriyat ve Eylemlilik Arasında Yeniden Millî Mücadele Hareketi ve Türk Siyasal Hayatına Etkileri, Berikan Yayınevi, Ankara, 2019, s. 295.

dergisinin aynı yılın kasım ayında yayımlanan 303. sayısında BM'nin bu tavrı teşkilat tarafından onaylanmıştır. Dünya siyaseti bu şekildeyken Türkiye'de antisyonist tema daha çok askerî ve istihbari çevrelerde önem kazanmıştır. 1943'te "Yahudi Tarihi ve Siyon Liderlerin Protokolleri" isimli eserin General Sami Sabit Karaman tarafından Türkçeye çevrilip yayınlanmış olması somut bir örnek olarak karşımıza çıkmıştır. Bu esere, 1963'te istihbaratçı Ziya Uygur tarafından "Tevrata Göre Siyonizmin Ana Prensipleri" isimli bölüm eklenerek eser güncellenmiştir. 1990'lı yıllara doğru ise antisyonist tema sağcı, millîci ve dinci grupların söylemlerinde ağırlıklı olarak yer alma özelliğini yitirmiştir (Aydın, 2005, s. 462 - 463). Özellikle sağ siyasette antisyonist tavrın bazı dönemlerde çok aşırıya kaçmış olduğu kabul edilebilir (Çelenk, 2017, s. 287). Teşkilat içinde antisyonist, Türk-İslamcı sentezci karakterin oluşmasına en önemli katkıyı emekli subay Ziya Uygur yapmıştır (Çelenk, 2017, s. 35). Ziya Uygur'un önemli etkisini Erol Güngör gibi milliyetçi-muhafazakâr aydınlarda da görmek mümkündür. Örneğin: Güngör devamlı surette Ziya Uygur'la iletişim hâlinde bulunmayı tercih etmiş ve özellikle ondan Yahudiler, Tevrat, Masonluk konuları hakkında bilgi almıştır (Yılmaz, 2006, s. 78). Ziya Uygur eserlerinde devamlı surette Musevi kökenli entelektüelleri ve siyasetçileri siyonizme hizmet etmekle eleştirmiştir. Kendisi tarih anlayışını Tevrat kaynaklı kursa da onun tarih kurgusunda henüz sağda mevcut olmayan bir determinizm mevcuttur. Ziya Uygur'un bu duruşu o dönemde yetişen Mücadele Grubu'nun aydınlarına metodolojik ve entelektüel bir ayrıcalık kazandırmıştır (Çelenk, 2017, s. 35).

Yeniden Millî Mücadele Hareketi'nin ideolojik yapı taşlarından bir diğeri olan komünizme karşı olmak ilkesi ise; hareketin "Komünist İhtilale Karşı Tedbirler", "Türkiye'de Sol Hareketler", "İhanet Planları", "Türkistan" ve "Doğu Türkistan" isimli eserler aracılığıyla dile getirilmiştir. Bu aşamada Mücadelecilerin duruşunun siyonizm karşıtlığında olduğu gibi komünizm konusunda da konjonktürel olduğu ifade edilebilir. Çünkü dönemin iki kutuplu dünya sistemi ve güç dengesi içinde Türkiye Cumhuriyeti çoğunlukla kendini konjonktüre göre konumlandırabileceği bir dış politika anlayışı benimsemiştir. Türkiye'nin güç dengesi içinde dönemsel olarak Batı'ya yakınlaşması Necmettin Erişen⁵ tarafından da eleştirilmiştir. Çünkü soğuk savaş döneminde Batı'yı bir müttefik olarak kabul eden Türk dış politikası, Amerika Birleşik Devletleri'ne (ABD) yönelik antiemperyalist politikaların uygulanması ihtimalini zayıflatmıştır. Oysa Mücadeleci olmak sadece Sovyetler Birliği bağlamında değil ABD'ye yönelik de antiemperyalist politikalar geliştirilmesini gerektirmektedir (Aydın, 2005, s. 463 - 464). Teşkilatın antikomünist olma özelliği, aynı zamanda yeni muhafazakârların da temel dayanaklarından biridir. Çünkü yeni muhafazakârlık, muhafazakârlığın günümüz şartlarına göre yeniden yorumlanmış biçimidir (Ergil, 1986, s. 289).

Mücadelecilerde karşılaşılan İslami değerlere saygılı olmak ilkesi, formaliteden ibaret bir slogan olarak belirlenmemiştir. Teşkilatın Konya eksenli çalışmalarını yürüten Necmettin Erişen ve ekibi, çoğunluğu Yüksek İslam Enstitüsü mezunu olan ve diğer sağ gruplara kıyasla İslami bilgi seviyeleri yüksek üyelerdir. Bu kişiler klasik İslam öğretisine ek olarak Mısır, Suriye ve Irak'ta eğitim gören hocalardan özel dersler almıştır. Aynı zamanda Mücadeleciler, Kur'an ve Sünnetle ilgilenerek ayetleri konularına göre tasnif edip dosyalar oluşturmuşlardır. Ancak Mücadeleciler genellikle Necmettin Erbakan gibi açık bir İslamcı söylemden uzak durmuşlardır (Aydın, 2005, s. 466 - 467).

Millî kültür kavramı, milletin yaşayış tarzı olarak benimsenmiş ve İslami bir süzgeçten geçmeyi başaran millî hayat tarzının esas alınması gerektiği ileri sürülmüştür. Mücadeleciler tarafından millî kültürün

⁵ Necmeddin Erişen, Mücadele Birliği Demeği eski genel başkanıdır. bkz. Bayrak Gazetesi, 12 Temmuz 1976, s. 1.

yabancı kültürlerin etkisi altında kalarak dejenerasyona uğradığı kabul edilmiştir (Küçükköy, 2011, s. 388). Bu bağlamda Mücadelecilere göre yabancı medeniyetlerin unsurlarından faydalanılırken Türk milletinin kültür sisteminin büyük bir medeniyet olduğu bilinciyle hareket edilmelidir (Edibali, 1979, s. 134).

Millîlik ilkesi ise teşkilatın eksen kavramlarından biridir. Teşkilat mensuplarına göre, verilen mücadele millî bir mücadeledir ve amaç devletin daha da millîleştirilmesidir. Sorunların çözümü direkt olarak bu eksen kavrama bağlı kılınmıştır. Mücadelecilere göre ekonomiden politikaya, ahlaktan eğitime varıncaya kadar bütün sorunlar ancak bu şekilde çözülebilirdi. Ancak bu kavram muğlak ve ideolojik tanımlamaların hepsini kaldırabilecek bir pozisyonda olamamıştır. Mücadeleciler millîlik söylemini Necmettin Erbakan türü İslamcı temadan ya da Alparslan Türkeş tarzı milliyetçi söylemden daha farklı kullanmışlardır. Bu yüzden millîlik, İslamcı ve milliyetçi çerçeve açısından bir ortada duruş anlamına gelmiş ve bu durum zamanla hareketin milliyetçi çizgiye kaydığı algısını ortaya çıkarmıştır (Aydın, 2005, s. 464).

Yeniden Millî Mücadele Hareketi'nin Yayın Politikası, Amblemi ve Sloganları

Mücadeleciler, hem hareketin kimliğinin inşası sürecinde hem de ülkedeki ve dünyadaki gelişmeleri yansıtabilmek amacıyla basın yayın faaliyetlerine çağdaş olan diğer sağ gruplardan çok fazla önem vermişlerdir. Yayın faaliyetleri hem kadroların eğitimi aşamasında ana materyal görevini üstlenmiş hem de hareketin hızla genişlemesini sağlayacak yeni kadrolara ulaşılması için kamuoyu oluşturmuştur. Önceleri kitap basımı ile başlayan bu faaliyetler maddi imkânların elverdiği ölçüde genişlemiş ve okuyucu kitlesi ile kurulan bağın güçlenmesi için periyodik yayınlar basılmıştır (Göktaş, 2019, s. 65). Bu noktada Mücadeleciler kurucusu oldukları Otağ Yayınevi tarafından çıkarılan gazete, dergi ve kitapları etkin bir şekilde kullanmışlardır. Özellikle "Bayrak" ve "Bizim Anadolu" gazeteleri teşkilatın entelektüel yönünü besleyen yayın organları olmuştur (Yalçın, 2019, s. 141).

Bayrak gazetesi "Haberde doğruluk, yorumda dürüstlük ve fikirde milliyetçilik" sloganını hiç değiştirmemiştir (Bayrak, 6 Haziran 1979, s. 1). Ayrıca Bayrak gazetesinin yayın formatında "Gazetenizde Bugün", "Düşünceler", "Baş Başa", "Kıssadan Hisse", "Haber-Program-Eleştiri", "Sağlığınız İçin", "Okuyucu Mektupları", "Bilim ve Teknik", "Basından Seçmeler" isimlerinde her hafta sabit olarak yayımlanan konu başlıkları mevcuttur (Bayrak, 10 Ocak 1980). Gazete sonraki sayılarında Türkiye'deki ve dünyadaki gelişmeleri yabancı bir gözle değil gerçek yüzüyle okuyucuya aktardığını belirterek sağ eğilimli yayıncılıktaki büyük boşluğu doldurduğunu da iddia etmiştir (Bayrak, 19 Mart 1967, s. 1). Bu gazetenin yanı sıra 1970 yılında yayın hayatına başlayan Yeniden Millî Mücadele Dergisi⁶ de kamuoyu oluşturmada, teşkilatı güdülemede, teşkilata yeni üyelerin kazandırılmasında ve ideolojinin okuyucuya aktarılmasında başarı sağlamıştır (Çelik, 2019, s. 41). On yıl boyunca her hafta aralıksız çıkan dergi, sadece 1972 yılında zararlı ideoloji yaydığı gerekçesiyle Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Mahkemeleri ile İstanbul adli mercileri tarafından ilgili kanunlara göre yasaklı yayınlar kapsamına alınmıştır (Cumhuriyet, 10.09.1972, s. 1 - 7). Bundan başka derginin 184. sayısında yer alan "Seçimler Arifesinde Komünizm Yeni İttifaklar Peşinde" başlığını taşıyan kapak sayfası nedeniyle ve iç sayfalardaki sert üsluptan dolayı Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) tarafından derginin toplattırılması için Ankara Savcılığına başvurulmuş ve Ankara Sorgu Hâkimliğinde ceza davası ve Ankara Hâkimliğinde hukuk davası açılmıştır (Cumhuriyet, 11.08.1973, s. 7). 1980 yılında yayın hayatına son veren dergi 37 yıllık çok uzun bir aranın ardından 2017 yılında yeniden yayınlanmaya başlamıştır (Yeniden Millî Mücadele Dergisi, Yıl: 48, Sayı: 529, 17 - 23 Temmuz 2017, s. 1.).

⁶ Derginin dış kapak sayfası örneği Ek 1'dedir.

Yeniden Millî Mücadele dergisinin yanı sıra açık bir yayın politikasına geçilerek Pınar, İlim, Kültür ve Sanatta Gerçek dergileri de yayımlanmıştır (Yalçın, 2019, s. 149). Pınar dergisi, İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu öğrencileri tarafından çıkarılan bir edebiyat dergisidir ve diğer öğretmen okullarındaki öğrencilerin de şiirleri her hafta bu dergide yayımlanmıştır (Pınar, Sayı: 3, Mart 1972, s. 1 - 2). İlim, Kültür ve Sanatta Gerçek dergisinde ise milliyetçi camiada öne çıkan aydınların ve bilim adamlarının akademik ağırlıklı yazılarına yer verilmiştir (İlim, Kültür ve Sanatta Gerçek, Cilt: 1, Sayı: 2, 1 Nisan 1973, s. 4). Mücadelecilerin yayın politikası incelendiğinde en çok eleştirilen yönleri ise yazılı ve sözlü ifadelerdeki sert üsluptur. Karikatürlerde⁷ özellikle kapak kompozisyonlarında ve başlıklarda bu durum hissedilmiştir. Daha somut ifade etmek gerekirse iğrenç, ihanet, tecavüz, tezgâh ve çirkin kelimeleri⁸ çok sık kullanılmıştır (Aydın, 2005, s. 468).

Teşkilatın amblemi⁹ açık bir kitap üzerinden göğe doğru yükselen bir sağ yumruk ve bu iki görselin arkasında bir yıldız ve daha arka planda doğmakta olan bir güneş şeklinde tasarlanmıştır (Yeniden Millî Mücadele dergisi, 4 - 11 Temmuz 1978, s. 10). Bu amblem hareketin kültür, sanat ve edebiyat dergilerinden Pınar ve Gerçek dergilerinde kullanılmamış olsa da hareketin siyasi yayın organı Yeniden Millî Mücadele dergisinde çok sık tercih edilmiştir. Amblemin içinde yer alan kitap görseli: ilmi, fikrî temele dayalı çalışmaları ve inancı, sıkılı yumruk: kararlı olma iradesini ve azimli olmayı, yıldız; zafere ulaşma noktasındaki inancı, doğmakta olan güneş ise Türk milletinin yeniden büyük bir güç olarak ortaya çıkışını ifade etmiştir (Cebeci, 2011, s. 145 - 146). Ayrıca kullanılan amblem bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirildiğinde teşkilatın sadece İslami referansları temel alan bir amaca sahip olmadığı, bu duruma ek olarak amblemde milliliğe bir atıf olduğu ve toplumsallık vurgusunu da içerdiği anlaşılacaktır (Aydın, 2005, s. 454). Hareketin toplumsallık vurgusu dış paydaşlara ve topluma verilmek istenen mesajları ortaya çıkarmaktadır. Ana mesaj, anarşi boyutuna yönelen eylemlerin içinde bulunmadan Türk insanını bilgilendirmek olarak tasarlanmıştır (Çevrimiçi, <http://www.milletpartisi.org.tr>, Erişim Tarihi: 16.05.2021). Ayrıca kullanılan amblem sayesinde sol fraksiyonlara bir alternatif üretme çabası içine dâhil olunmuş ve teşkilat toplumun ilgisini bu yöne çekmeye çalışmıştır (Kocabaş, 2004, s. 66).

Slogan noktasında ise Yeniden Millî Mücadele Hareketi'nin topluma Türk milleti ifadeleriyle değil "Ey Millet evladı!" ya da "Şehit Oğlu" sloganını kullanarak seslenmesi dikkat çekicidir (Menderes, 2012, s. 341 - 342). Kullanılan diğer sloganlar ise; "Yaşasın Millet, Kahrolsun Millet Düşmanları!", "Amerika, Rusya, Yahudi'ye Kukla!", "Ordu Millet El Ele!", "Ordu Millet Yan Yana Yuh Komünist Hayvana!", "Vietnam Yok Türkistan Var!" şeklindedir. Bu pankartlar 2 Mart 1968 günü yapılan "Millet Haykırıyor" mitinginde ilk defa denenmiştir. Miting Mücadele Birliği, Milliyetçiler Derneği ve Esnaf demeklerinin birlikte düzenledikleri ilk miting olması nedeniyle önemlidir (Altuğ, 2006, s. 91-92). Ayrıca düzenlenen mitinglerde "Mes'uller susarsa millet konuşur.", "Milletimizi kanımızla savunacağız.", "Komünistler millî ordu düşmanıdır.", "Halk savaşını kıskırtanların sonu yakındır.", "İslam kalmak milletin tarihi kararı, değiştirilemez." sloganları da ilk defa denenmiştir (Küçüköy, 2011, s. 104).

Yeniden Millî Mücadele Hareketi'nin Dağılması

Yeniden Millî Mücadele Hareketi, 1970'li yılların sonuna gelindiğinde dağılmış ancak bu teşkilat içinden yetişen siyasetçiler merkez partilerde önemli işlevler görmüştür. Bazı dönemlerde Mücadelecilerin derin devletle iş birliği yaptığı iddiası da ileri sürülmüştür. Teşkilat içinden liberal düşünceye, radikal İslam ve

⁷ Örnek bir karikattir Ek 2'dedir.

⁸ Bu konu ile ilgili örnek bir kapak kompozisyonu Ek 3'tedir.

⁹ Teşkilatın amblemi Ek 4'tedir.

Şii hareketlere kayanlar da olmuştur (Çelenk, 2017, s. 14). Ancak teşkilatın dağılmasında millî İslamcılığın azalarak Mücadelecilerin beklentilerine ters düşülmesi oldukça etkilidir. Böylece Mücadeleciler, kendilerine özgü biçimde kurdukları yaşam alanlarını kaybetmek zorunda kalmıştır (Aydın, 2005, s. 464). Eski Mücadelecilerden Ahmet Taşgetiren, bu teşkilatı bir dava arkadaşlığı olarak nitelendirmiş ve hareketin liderlik seviyesinde yaşanan aşılabilir sorunlardan dolayı dağıldığını, öncü isimlerin uzlaşma sergilemek noktasında eksik kaldıklarını ve kopuşların gerçekleştiğini aktarmıştır (Çevrimiçi, bit.ly/3v9uoLy, Erişim Tarihi: 16.05.2021). Bu süreçte teşkilattan ayrılan eski Mücadelecilerin bir siyasi parti kuracakları söylentisi de yayılmıştır. Ancak bu iddialar Mücadele Birliği eski genel başkanı Necmettin Erişen tarafından asılsız ve kasıtlı bulunmuştur. Nihayetinde böyle bir gelişme yaşanmamıştır (Bayrak, 12 Temmuz 1976, s. 1).

Teşkilatın dağılması aşamasında hareketin sürmesi için dipten gelen bir sirkülasyona da ihtiyaç duyulmuştur. Ancak teşkilata katılacak yeni öğrencilere ulaşamamıştır (Sürgeç, 2013, s. 112). Ek olarak teşkilatın zayıflamasında “millilik” kavramının içeriğinin değiştiği algısı da oldukça etkili olmuştur. Çünkü millilik kavramının başta sahip olduğu İslamcı söylemden uzaklaşarak milliyetçiliğe evrildiği kaygısı destekçilerin beklentilerini karşılamamıştır (Işık, Köroğlu vd., 2016, s. 461 - 462). 1980’e gelindiğinde ise teşkilatın yıllarca lideri konumunda faaliyetler yürüten Aykut Edibali ile beraber hareket eden ekip dağılmıştır (Selçuk, 2018, s. 60). Bu gelişmelerin ardından geride kalanlar Aykut Edibali’nin genel başkanlığında İslahatçı Demokrasi Partisi (IDP) ve Millet Partisi’ni (MP) kurmuşlardır. Ancak teşkilattan ayrılanlar ve halen bağı koparmayan üyeler bu teşkilatın geçmişte gençler açısından koruyucu bir şemsiye olduğu savını ileri sürmektedirler. Mücadele grubu Türkiye’de özellikle 1970 ve 1980 arası yaşanan ve ülkenin şiddet eylemleri nedeniyle karmaşık bir süreç içinden geçtiği dönemde ihtilalci ve kanunsuz eylemler içinde bulunmayarak meşru zeminde kalmayı başarmıştır. Bu durum yıllar sonra Hasan Akbaş isimli bir Mücadeleci tarafından Aykut Edibali’ye şu şekilde ifade edilmiştir: “Abi size minnettarız! Siz sürünüzü kurttan, kuştan korudunuz! Onları kurtlara, kuşlara, çakallara yem etmediniz! Ancak bu sürüyü yeşil ve sulak çayrlara götüremediniz!” (Sürgeç, 2013, s. 119 - 120).

Sonuç

Çalışmada ulaşılan ana bulgu, Yeniden Millî Mücadele Hareketi’nin aktif çalışmalar yaptığı 1970’lerde kendinden sonra gelen sağ hareketlerin tabanları için ihtiyaç duyulan yetişmiş insan potansiyelini oluşturmasıdır. Ancak teşkilat, henüz siyasal bir parti hüviyeti kazanamadığı için zamanla tabanının MHP ve MSP’ye kaymasına engel olmamış ya da olamamıştır. Türkiye’de darbelerin yaşandığı kaotik bir dönemde bu teşkilat sağ muhafazakâr milliyetçi öğrenciler açısından sığınabilecekleri güvenli bir ortam olma vazifesi görmüştür. Teşkilatla bir şekilde bağı olan Mücadeleci gençler günümüzde özellikle güncel siyaset ve bürokraside önemli kademelere gelmeyi başarmışlardır. Teşkilatın çatısı altında verilen sistematik eğitimler Mücadeleci gençleri atak, kabiliyetli ve iş yapabilen insanlar hâline getirmiştir.

Bu toplumsal hareket sistematik çalışmalarına devam ederken millilik ideolojisi ve millî devlet kurma görevini üstlendiğini dergi ve kitapları vasıtasıyla birçok defa kamuoyuna duyurmuştur. Ancak zamanla millilik ideolojisinin İslamcılıktan milliyetçiliğe eklenmesi ve son kertede böyle bir idealden vazgeçilmesi hareketin dağılmasına yol açmıştır. Dağılma sürecinde İslamcı söylemden uzaklaşılması algısı Mücadelecilerin beklentilerine ters düşmüştür. Liderlik seviyesinde yaşanan sorunlar da dağılmayı hızlandırmıştır. Milliyetçiliğin ön plana çıkması, iç muhalefet unsurları oluşturmuştur. Sonuçta ilk başta ortaya konan millî devlet ideali çerçevesinden vazgeçilmiştir ve çıtası yüksek üstün bir çerçeve olarak belirlenen millî devleti kurma amacından bir hayli uzaklaşmıştır.

Teşkilat içinde bir sirkülasyona ihtiyaç duyulmuş ancak bu ivme de yakalanamamıştır. Buna rağmen teşkilat son kertede yasal sınırlar içinde kalmayı başarmıştır. Baskılara rağmen meşru zeminde kalmayı başaran harekette bekâr öğrencilerden oluşan bir toplumsal yapı mevcut olduğu için kadınlara neredeyse hiç yer verilmemiş, bu durumda verilen mücadelede teşkilatın daha uzun soluklu olmasını engellemiştir. Genç Mücadelecilerin yaşları ilerledikçe ihtiyaçları farklılaşmış ve Mücadelecilerin çoğu teşkilattan ayrılmıştır. Mücadelecilerin işe girmeleri, tahsil sürecini tamamlamaları ve evlenmeleri de dağılma sürecini hızlandırmıştır.

Kaynakça

- [1] Ahmad, Feroz (2002), *Modern Türkiye'nin Oluşumu*, Çeviren Yavuz Alogan, 2. Baskı, Doruk Yayıncılık, Ankara.
- [2] Altuğ, Alpaslan Hasan (2006), 1968-1980 arası Konya'da Toplumsal Hareketler, Selçuk Üniversitesi, Konya. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- [3] Aydın, Mustafa (2005), *Bir Millî İslamcılık Serüveni: Mücadelecilik*, Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce-İslamcılık, Cilt VI, İletişim Yayınları.
- [4] Aytepe, Mahsum (2016), "Doğuşundan Günümüze İslamcılığın Türkiye Seyri: Bir Sınıflandırma Denemesi", *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 4, Sayı:1, (169-200).
- [5] Bayrak Gazetesi, 10 Ocak 1980.
- [6] Bayrak Gazetesi, 12 Temmuz 1976.
- [7] Bayrak Gazetesi, 19 Mart 1967.
- [8] Bayrak Gazetesi, 6 Haziran 1979.
- [9] Bulut, Faik (1997), *Resmî Belgeler Işığında Ordu ve Din 1826-1997 Devlet Gözüyle İslamcı Faaliyetler*, 2.Basım, Doruk Yayıncılık, Ankara.
- [10] Cebeci, Nejat (2011), *Millet ve Mücadele*, Bayrak Yayıncılık, İstanbul.
- [11] Cebeci, Nejat (2011), *Yeniden Millî Mücadele'den Muhteşem Türkiye'ye Millet Partisi*, Bayrak Yayınları, İstanbul.
- [12] Cumhuriyet, 10.09.1972.
- [13] Cumhuriyet, 11.08.1973.
- [14] Çelenk, Tarkan, (2017), *Türk Sağ'ının Düşünce Atlası: İnsanı Yaşat ki Devlet Yaşasın*, 1. Baskı Mahfil Yayınları, İstanbul.
- [15] Çelik, Yasemin (2019), *Yeniden Millî Mücadele Dergisi'nde Ortadoğu (1970-1980)*, Karabük Üniversitesi, Karabük. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- [16] Çevrimiçi, <http://www.milletpartisi.org.tr>, Erişim Tarihi: 16.05.2021.
- [17] Çevrimiçi, <https://www.bayrakyayincilik.com/2020/11/13/mucadele-birligini-dogru-ve-iyi-anlayalim/>, Erişim Tarihi: 15.05.2021.
- [18] Çevrimiçi, https://www.bisav.org.tr/Bulten/20/453/pi%C2%ADnar_ya%C2%ADyin%C2%ADla%C2%ADri, Erişim Tarihi: 13.05.2021.
- [19] Çevrimiçi, <https://www.star.com.tr/pazar/mucadele-birligi-dagilirken-cok-aci-cektik-haber-769268/>, Erişim Tarihi: 16.05.2021.
- [20] Çubukçu, Aydın (2008), *Bizim '68*, 10.Basım, Evrensel Basım Yayın, İstanbul.
- [21] Demir, İbrahim Çağlar (2020), *Türk Siyasal Hayatında Aykut Edibali* Aksaray Üniversitesi, Aksaray. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- [22] Edibali, Aykut (1979), *Sosyal Sistemin Temelleri*, 1. Baskı, Otağ Matbaası, İstanbul.

- [23]Ergil, Doğu (1986), ‘‘Muhafazakâr Düşüncenin Temelleri: Muhafazakârlık ve Yeni Muhafazakârlık’’, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*.
- [24]Erişen, Necmettin (1969), *Türkiye’de Altıncı Filo Hadiseleri ve Gerçek Emperyalizm*, Özdemir Basımevi.
- [25]Göktaş, Ayşe (2019), Basın, Kamuoyu ve Dış Politika İlişkisi Bağlamında Yeniden Millî Mücadele Hareketi ve Dergisi, Karabük Üniversitesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- [26]Işık, Vahdeddin; Köroğlu, Ahmet vd. (2016). *1960-1980 Arası İslamcı Dergiler Toparlanma ve Çeşitlenme*, 1. basım, Nobel Yayıncılık, Ankara.
- [27]İlim, Kültür ve Sanatta Gerçek Dergisi, Cilt:1, Sayı:2, 1 Nisan 1973.
- [28]Karadeniz, Harun (1979), *Olaylı Yıllar ve Gençlik*, 7.Basım, May Yayınları, İstanbul.
- [29]Kerestecioğlu, İnci Özkan ve Öztan, Güven Gürkan (2012). *Türk Sağı: Mitler, Fetişler, Düşman İmgeleri*, editör: Tanıl Bora, 1. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul.
- [30]Kocabaş, Süleyman (2004), *Bir Kuşağın Dramı*, 1. Baskı, Vatan Yayınları, İstanbul.
- [31]Küçükköy, İrfan (2011), *Bir Uyanışın Anatomisi*, 2. Baskı, Konya.
- [32]Küçükköy, İrfan (2013), *Büyük Dava Adamları*, 1. Baskı, Duysun Dünya Reklam Ajansı, Konya.
- [33]M. Landau, Jacob (1978), *Türkiye’de Aşırı Akımlar 1960 Sonrası Sosyal ve Siyasal Çekişmeler*, Türkçesi: Erdinç Baykal, 1. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara.
- [34]Menderes, Aydın (2012), *Babam ve Ben*, Ufuk Yayınları, İstanbul.
- [35]Özakıncı, Cengiz (2007), *İblisin Kiblesi Soğuk Savaş Döneminden Yeni Dünya Düzenine 1945’ten 28 Şubat’a ve Günümüze Türkiye’de Siyasal İslamcılık ve Emperyalizm*, Otopsi Yayınları, İstanbul.
- [36]Özalp, Hüseyin (2014), *Derin Dinciler “ecmain”*, 1. Baskı, Tanyeri Kitap, Ankara.
- [37]Pınar Dergisi, Sayı: 3, Mart 1972, s. 1-2.
- [38]Safi, İsmail (2005), Türkiye’de Muhafazakârlığın Düşünsel-Siyasal Temelleri ve ‘Muhafazakâr Demokrat’ Kimlik Arayışları, Ankara Üniversitesi, Ankara. (Yayımlanmamış Doktora tezi).
- [39]Sanlı, Leyla (2005), *Politik Kültür ve Toplumsal Hareketler*, 1. Basım, Alan Yayıncılık, İstanbul.
- [40]Selçuk, Ekin Kadir (2018), Mücadele Birliği (1964-1980): İdeoloji ve Örgüt, Ankara Üniversitesi. (Yayımlanmamış Doktora Tezi)
- [41]Sürgeç, Bilal (2013), *Genç Ozanlar Hareketi ve Mücadele Birliği*, Anahtar Yayınları, Ankara.
- [42]Şentürk, Hulusi (2011), *Türkiye’de İslami Oluşumlar ve Siyaset İslamcılık*, Çıra Yayınları, Konya.
- [43]Tanıl, Bora (1998), *Türk Sağının Üç Hali*, Birikim Yayınları, İstanbul.
- [44]Tayyar, Şamil (2013), *Çelik Çekirdek Türkiye’de Derin Devletin Tarihi*, 4. Baskı, Timaş Yayınları, İstanbul.
- [45]Tekin, Ferhat ve Tecim, Ercan (2016), *Sosyal Hareketler Çağı*, 1.Baskı, Açılım Kitap, İstanbul.

- [46] Yalçın, Abdullah Kutalmış (2019), *Fikriyat ve Eylemlilik Arasında Yeniden Millî Mücadele Hareketi ve Türk Siyasal Hayatına Etkileri*, Berikan Yayınevi, Ankara.
- [47] Yeniden Millî Mücadele Dergisi, 16 Mart 1971.
- [48] Yeniden Millî Mücadele Dergisi, 4 - 11 Temmuz 1978.
- [49] Yeniden Millî Mücadele Dergisi, 7 Temmuz 1970.
- [50] Yeniden Millî Mücadele Dergisi, Yıl: 1, Sayı:1, 3 Şubat 1970.
- [51] Yeniden Millî Mücadele Dergisi, Yıl: 1, Sayı:2, 10 Şubat 1970.
- [52] Yeniden Millî Mücadele Dergisi, Yıl:48, Sayı: 529, 17 - 23 Temmuz 2017.
- [53] Yılmaz, Murat (2006), *Erol Güngör*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara.
- [54] Yılmaz, Tanzer Sülker (1997), *Türkiye’de Gençlik Hareketleri*, 1.Baskı, Toplumsal Dönüşüm Yayınları, İstanbul.

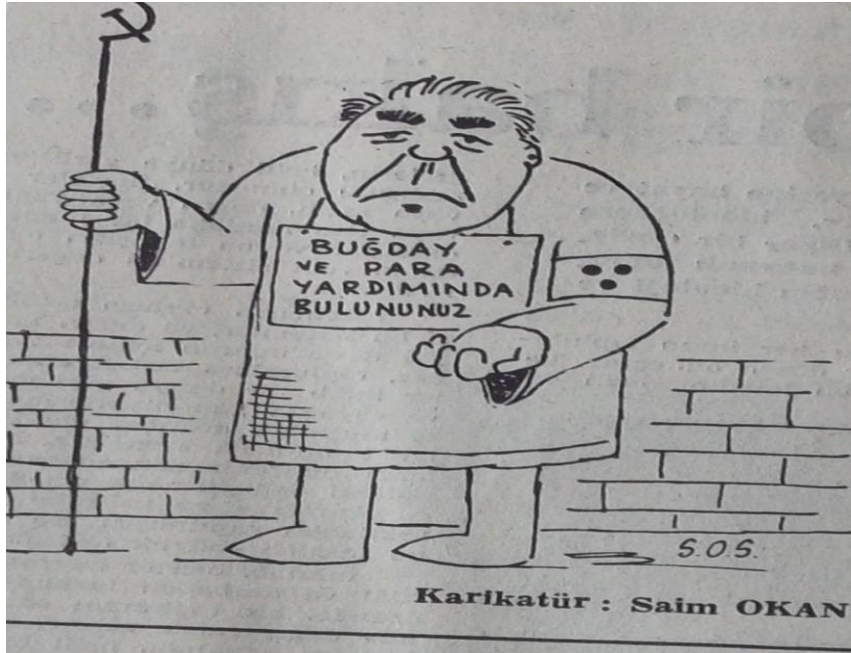
EKLER

Ek 1. Yeniden Millî Mücadele Dergisinin Örnek Bir Dış Kapak Sayfası



(Kaynak: Yeniden Millî Mücadele, 15 Eylül 1970, Sayı: 33)

Ek 2. Bayrak Gazetesi'nde Yayımlanan Örnek Bir Karikatür



(Kaynak: Bayrak Gazetesi, 15 Temmuz 1976)

Ek 3. Yeniden Millî Mücadele Dergisinin Örnek Bir Kapak Kompozisyonu



(Kaynak: Yeniden Millî Mücadele, 22 Aralık 1970, Sayı:47)

Ek 4. Yeniden Millî Mücadele Hareketinin Amblemi



(Kaynak: Yeniden Millî Mücadele, 4 - 11 Temmuz 1978, Sayı: 440, s. 10)